

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Факультет економіки та інформаційних технологій
Кафедра маркетингу, економіки, управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету економіки та
інформаційних технологій

Ю.М. Неговська

РОБОЧА ПРОГРАМА

ЕКОНОМІКА ПРАЦІ І СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ
(назва навчальної дисципліни)

рівень підготовки перший (бакалаврський)
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
(найменування освітньої програми)

тип дисципліни дисципліна професійної та практичної підготовки

2020 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

О.М. Антонова
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою маркетингу, економіки,
управління та адміністрування
протокол № 1 від «26» серпня 2020 року

Завідувач кафедри

М.М. Єрмошенко

Розробники:

Сугак Тетяна Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін

Костюк Валентин Романович, кандидат економічних наук, доцент. Кафедра міжнародних економічних відносин

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: дисципліна професійної та практичної підготовки

Передумови вивчення навчальної дисципліни: «Економіка праці і соціально-трудова відносина» доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями з таких дисциплін як Економічна теорія, Політекономія, Статистика, Мікроекономіка, Макроекономіка, Економіка підприємства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Економіка праці і соціально-трудова відносина» є вивчення та виявлення економічних законів і закономірностей формування та ефективного використання трудових ресурсів з метою забезпечення високої якості життя населення та високої ефективності економічної діяльності.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредитів ECTS.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Економіка праці і соціально-трудова відносина» є формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань та прикладних навичок управління трудовими ресурсами та організації соціально-трудова відносин на підприємстві і в державі.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Економіка праці і соціально-трудова відносина» є вивчення теоретико-методологічних та соціально-економічних аспектів сучасних проблем економіки праці; набуття практичних навичок організації трудових процесів та усвідомлення необхідності оптимально ефективного використання ресурсів праці; дослідження механізму соціального партнерства; засвоєння ґрунтових знань з питань оплати й організації праці; сформуванню вміння нарощувати й ефективно використовувати людський капітал, забезпечувати власну конкурентоспроможність на ринку праці, досягати реалізації своїх інтересів у соціально-трудова відносинах.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Економіка праці і соціально-трудова відносина» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань

Програмні результати навчання (ПР):

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	се м	пз	ла б	с.р.		л	се м	пз	ла б	с.р.
Змістовий модуль 1.												
Тема 1 Економіка праці й соціально-трудова відносинами як напрям наукових досліджень та навчальна дисципліна	10	4	-	2	-	4	10	-	-	-	-	10
Тема 2 Трудові ресурси та трудовий потенціал суспільства	10	4	-	1	-	5	10	1	-	-	-	9
Тема 3 Людський капітал	10	2	-	1	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 4 Зайнятність населення і безробіття	10	2	-	1	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 5 Ринок праці та його регулювання	10	2	-	2	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 6 Соціальне партнерство	10	2	-	1	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 7 Людський розвиток	10	2	-	1	-	7	10	1	-	-	-	9
Тема 8 Міжнародна організація праці	10	2	-	1	-	7	10	1	-	-	-	9
Разом за змістовним модулем 1	80	20	-	10	-	51	80	7	-	-	-	73
Змістовий модуль 2.												
Тема 9 Організація праці	10	4	-	2	-	4	10	1	-	-	-	9
Тема 10 Регулювання робочого часу	10	4	-	2	-	4	10	1	-	-	-	9
Тема 11 Продуктивність і ефективність праці	10	4	-	2	-	4	10	1	-	-	-	9
Тема 12 Вартість робочої сили та її структура	10	4	-	2	-	4	10	1	-	1	-	8
Тема 13 Заробітна плата	10	6	-	2	-	2	10	1	-	1	-	8
Тема 14 Планування трудових	10	4	-	2	-	4	10	1	-	1	-	8

показників												
Тема 15 Аналіз, звітність і аудит у сфері праці	10	6	-	2	-	2	10	1	-	1		8
Разом за змістовим модулем 2	70	32	-	14	-	24	70	7	-	4		59
Усього годин	150	52	-	20	-	78	150	14	-	4	-	132

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

ТЕМА 1. ЕКОНОМІКА ПРАЦІ Й СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ ЯК НАПРЯМ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Праця й соціально-трудова відносина як предмет наукового економічного дослідження. Мета, об'єкт та предмет вивчення дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносина». Структура і завдання курсу. Місце курсу в системі навчальних дисциплін.

Поняття «трудова відносина» і «соціально-трудова відносина». Суб'єкти і предмет соціально-трудова відносин. Принципи і типи соціально-трудова відносин.

Зміст і соціально-економічна характеристика категорії «праця». Класифікація видів праці. Основні елементи процесу праці. Праця як сфера життєдіяльності людини. Роль праці в становленні та розвитку виробничих відносин. Внутрішні і зовнішні спонукальні сили підвищення трудової активності робітників.

ТЕМА 2. ТРУДОВІ РЕСУРСИ ТА ТРУДОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУСПІЛЬСТВА

Сутність і зміст категорій «населення», «людські ресурси», «трудова ресурси», «трудова потенціал». Режими відтворення населення.

Порядок формування трудових ресурсів та їх структура. Економічно активне і неактивне населення. Працездатність населення. Поняття трудового потенціалу: сутність, показники та структура. Проблеми реалізації трудової активності населення.

Суть, види і форми міграції населення. Внутрішні та міжнародні види міграційних процесів в Україні, їх соціально-економічне значення і наслідки.

ТЕМА 3. ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ

Людський капітал як реалізований трудова потенціал. Сутність концепції людського капіталу. Зв'язок поняття «людський капітал» із супутніми поняттями.

Інвестиції в людський капітал як передумова ефективного використання трудового потенціалу. Класифікація інвестицій у людський капітал за групами витрат. Методи аналізу та оцінки ефективності інвестування в людський капітал.

ТЕМА 4. ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ І БЕЗРОБІТТЯ

Поняття, види та форми зайнятості населення. Законодавство України про зайнятість. Принципи державної політики зайнятості. Державне регулювання зайнятості населення. Основні напрями і принципи державної політики в галузі зайнятості населення. Програми сприяння зайнятості. Система органів і служб зайнятості.

Визначення поняття «безробітні». Види безробіття. Причини виникнення безробіття. Компенсації і гарантії при втраті роботи. Зарубіжний досвід регулювання зайнятості населення.

ТЕМА 5. РИНОК ПРАЦІ ТА ЙОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Поняття ринку праці. Ринок праці як підсистема ринкової економіки. Умови виникнення та ефективного функціонування ринку праці. Елементи ринку праці: попит, пропозиція, ціна робочої сили.

Складові елементи механізму функціонування сучасного ринку праці: суб'єкти, об'єкти, інструменти та засоби впливу. Функції сучасного ринку праці: суспільного поділу праці, інформаційна, посередницька, ціноутворююча, стимулююча, регулююча.

Сегментація ринку праці за різними ознаками. Інфраструктура ринку праці. Особливості й етапи формування ринку праці в Україні. Регулювання ринку праці.

ТЕМА 6. СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО

Сутність соціального партнерства та його роль у функціонуванні ринкової економіки. Мета та принципи соціального партнерства. Історичний аспект розвитку соціального

партнерства за кордоном і в Україні.

Складові системи соціального партнерства та механізми її функціонування. Суб'єкти соціального партнерства. Особлива роль держави як арбітра та роботодавця на ринку праці.

Роль спілок роботодавців як виразників інтересів підприємців на ринку праці. Участь профспілок у регулюванні трудових відносин, сприянні зайнятості населення, забезпечення соціального захисту працівників. Правові та організаційні проблеми становлення системи соціального партнерства в Україні.

ТЕМА 7. ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК

Соціально-економічна концепція людського розвитку. Індекс людського розвитку. Динаміка показників людського розвитку в Україні. Рівень життя населення. Вартість життя. Доходи та видатки населення. Бідність працюючого населення. Тривалість життя населення.

Гендерна нерівність у розвитку і використанні людського капіталу.

Планування ділової кар'єри. Вибір професії та напрями пошуку роботи. Стимулювання праці. Освіта на протязі всього життя. Трудова та соціальна мобільність.

ТЕМА 8. МІЖНАРОДНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ

Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток соціально-трудова відносин.

Створення Міжнародної організації праці(МОП). Структура та керівні органи МОП. Методи та принципи роботи МОП.

Основні конвенції та рекомендації МОП. Робота МОП в Україні. Основні програми МОП. Міжнародний досвід регулювання соціально-трудова відносин. Аналіз можливостей його застосування в Україні.

Змістовий модуль 2.

ТЕМА 9. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ

Поняття організації праці. Основні напрямки організації праці. Поняття робочого місця, робочої зони. Класифікація робочих місць. Організація й обслуговування робочих місць. Спеціалізація й оснащення робочих місць.

Поняття трудового процесу. Аналіз трудового процесу. Показники раціональності трудових процесів.

Умови праці та їх значення для здоров'я і працездатності людей. Фактори, що визначають умови праці на виробництві. Дисципліна праці. Державна система охорони праці в Україні.

ТЕМА 10. РЕГУЛЮВАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ

Режим роботи. Робочий день. Законодавче регулювання робочого часу і часу відпочинку. Типові режими праці і відпочинку. Гнучкі режими роботи. Змінність роботи.

Сутність і зміст процесу нормування праці. Система нормативів праці. Методи створення трудових нормативів. Характеристика і класифікація норм праці.

Методи вивчення ефективності використання робочого часу. Фотографія робочого часу, її види, зміст і особливості проведення. Організація робочого часу. Управління часом – основні правила тайм менеджменту.

ТЕМА 11. ПРОДУКТИВНІСТЬ І ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАЦІ

Поняття продуктивності праці. Принципи управління продуктивністю. Показники і методи вимірювання продуктивності праці, що використовуються на підприємствах. Класифікація факторів продуктивності праці. Природні й суспільні умови підвищення продуктивності праці. Макроекономічні фактори підвищення продуктивності праці.

Резерви зростання продуктивності праці. Взаємозв'язок факторів і резервів продуктивності праці. Класифікація резервів зростання продуктивності праці.

Резерви зниження трудомісткості продукції, їх склад. Резерви ефективнішого використання робочого часу. Методи виявлення і практичної реалізації резервів. Роль нормування праці у виявленні і використанні внутрішньовиробничих резервів зниження трудомісткості і кращого використання робочого часу.

ТЕМА 12. ВАРТІСТЬ РОБОЧОЇ СИЛИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

Вартість робочої сили та її формування. Ціна робочої сили. Чинники, які впливають на величину вартості робочої сили. Структура вартості робочої сили. Заробітна плата (основна, преміальні виплати, надбавки, доплати). Натуральні виплати (харчування, витрати

на житло тощо).

Витрати роботодавців на соціальне та медичне страхування. Добровільні чи договірні внески в системі соціального забезпечення, приватне страхування. Вихідна допомога.

Витрати на професійну підготовку та підвищення кваліфікації, професійну орієнтацію і підбір кадрів. Витрати на соціально-побутове, культурне обслуговування тощо.

ТЕМА 13. ЗАРОБІТНА ПЛАТА

Соціально-економічна сутність заробітної плати. Номінальна і реальна заробітна плата, реальні доходи. Функції заробітної плати. Форми і системи оплати праці.

Тарифна система оплати праці та її елементи. Погодинна форма оплати праці та її системи. Умови їх використання. Відрядна форма оплати праці та її системи. Умови використання різноманітних систем відрядної форми оплати праці.

Економічне обґрунтування необхідності та ефективності преміювання різноманітних категорій працівників. Показники та умови преміювання.

ТЕМА 14. ПЛАНУВАННЯ ТРУДОВИХ ПОКАЗНИКІВ

Система трудових показників і взаємозв'язок їх елементів. Методи розрахунку чисельності працівників. Планування чисельності працівників. Визначення додаткової потреби у працівниках.

Методика планування продуктивності праці. Планування підвищення продуктивності праці на основі зниження трудомісткості продукції та поліпшення використання робочого часу.

Фонд оплати праці. Планування фонду заробітної плати за нормативами. Планування середньої заробітної плати і співвідношення темпів її підвищення з темпами зростання продуктивності праці.

Нормативи планування витрат роботодавців на соціальне страхування, медичне обслуговування, професійну підготовку та підвищення кваліфікації, соціально-побутове обслуговування, вихідну допомогу.

ТЕМА 15. АНАЛІЗ, ЗВІТНІСТЬ І АУДИТ У СФЕРІ ПРАЦІ

Методи аналізу трудомісткості, чисельності працівників, продуктивності праці і витрат на робочу силу. Форми і строки звітності. Першоджерела інформації.

Суть і мета аудиту в сфері праці. Етапи аудиторської перевірки. Ефективність аудиту.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Економіка праці й соціально-трудова відносина як напрям наукових досліджень та навчальна дисципліна	4	-
2	Трудові ресурси та трудовий потенціал суспільства	4	1
3	Людський капітал	2	1
4	Зайнятість населення і безробіття	2	1
5	Ринок праці та його регулювання	2	1
6	Соціальне партнерство	2	1
7	Людський розвиток	2	1
8	Міжнародна організація праці	2	1
9	Організація праці	4	1
10	Регулювання робочого часу	4	1
11	Продуктивність і ефективність праці	4	1
12	Вартість робочої сили та її структура	4	1
13	Заробітна плата	6	1
14	Планування трудових показників	4	1
15	Аналіз, звітність і аудит у сфері праці	6	1
Усього годин		52	14

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Економіка праці й соціально-трудова відносина як напрям наукових досліджень та навчальна дисципліна	2	-
2	Трудові ресурси та трудовий потенціал суспільства	1	-
3	Людський капітал	1	-
4	Зайнятість населення і безробіття	1	-
5	Ринок праці та його регулювання	2	-
6	Соціальне партнерство	1	-
7	Людський розвиток	1	-
8	Міжнародна організація праці	1	-
9	Організація праці	2	-
10	Регулювання робочого часу	2	-
11	Продуктивність і ефективність праці	2	-
12	Вартість робочої сили та її структура	2	1
13	Заробітна плата	2	1
14	Планування трудових показників	2	1
15	Аналіз, звітність і аудит у сфері праці	2	1
Усього годин		20	4

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	Не передбачено навчальним планом	-	-

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
	Не передбачено навчальним планом	-	-

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Економіка праці й соціально-трудова відносина як напрям наукових досліджень та навчальна дисципліна	4	10
2	Трудові ресурси та трудовий потенціал суспільства	5	9
3	Людський капітал	7	9
4	Зайнятість населення і безробіття	7	9
5	Ринок праці та його регулювання	6	9
6	Соціальне партнерство	7	9
7	Людський розвиток	7	9
8	Міжнародна організація праці	7	9
9	Організація праці	4	9
10	Регулювання робочого часу	4	9
11	Продуктивність і ефективність праці	4	9
12	Вартість робочої сили та її структура	4	8
13	Заробітна плата	2	8
14	Планування трудових показників	4	8
15	Аналіз, звітність і аудит у сфері праці	2	8

11. Завдання для самостійної роботи

1. Аналіз сучасного ринку праці.
2. Аудит у сфері праці.
3. Вплив науково-технічного прогресу на зростання продуктивності праці.
4. Вплив ринку праці на ціну робочої сили.
5. Джерела доходів населення.
6. Ефективність систем преміювання працівників.
7. Зарубіжний досвід регулювання зайнятості населення.
8. Значення і роль продуктивності в умовах ринкової економіки.
9. Історичний аспект розвитку соціального партнерства за кордоном і в Україні.
10. Конкурентоспроможність робочої сили в Україні.
11. Населення як джерело ресурсів праці.
12. Організація праці на підприємстві.
13. Особлива роль держави як арбітра та роботодавця на ринку праці.
14. Особливості регулювання робочого часу.
15. Особливості соціального та економічного руху населення.
16. Оцінка інвестицій в людський капітал.
17. Оцінка резервів підвищення продуктивності праці.
18. Планування трудових показників на підприємстві.
19. Природний та міграційний рух населення.
20. Проблеми безробіття в Україні.
21. Регулювання зайнятості населення.
22. Ринок праці в економічній системі.
23. Роль Міжнародної організації праці в регулюванні соціально-трудових відносин.
24. Сегментація ринку праці.
25. Соціально-економічні проблеми зайнятості в Україні.
26. Структура «споживчого кошика» в Україні.
27. Трудовий потенціал у системі економічних ресурсів.
28. Удосконалення тарифної системи.
29. Удосконалення форм і систем оплати праці працівників.
30. Участь профспілок у регулюванні трудових відносин, забезпеченні соціального захисту працівників.
31. Формування вартості робочої сили на ринку праці.
32. Формування ринку праці в Україні.
33. Характеристика економічно активного та економічно неактивного населення.
34. Характеристика трудових ресурсів України.
35. Шляхи і методи зміцнення трудової дисципліни.

12. Питання для підготовки до екзамену

1. Аналіз та планування трудових показників. Звітність показників з праці.
2. Поняття та види безробіття. Соціально-економічні наслідки безробіття.
3. Безробіття як економічна категорія. Рівень безробіття.
4. Види і форми зайнятості населення.
5. Види руху населення та режими відтворення.
6. Винагорода за працю. Вартість робочої сили.
7. Гендерна політика на ринку праці: зарубіжний досвід і можливості його реалізації в Україні.
8. Держава і її роль у розвитку соціального партнерства.
9. Види та джерела формування доходів населення в ринкових умовах.
10. Економічно активне та економічно неактивне населення.

11. Єдиний тарифно-кваліфікаційний довідник робіт і фахів робітників, його призначення, структура, зміст.
12. Загальна характеристика системи соціально-трудових відносин. Основні суб'єкти.
13. Зайнятість населення та її регулювання.
14. Заробітна плата: сутність та функції.
15. Інфраструктура ринку праці та його характеристика.
16. Класифікація видів праці та їх характеристики
17. Колективний договір, його призначення та функції.
18. Кон'юнктура ринку праці, її типи.
19. Концепція гідної праці.
20. Міжнародна організація праці і її роль у регулюванні ринку праці й соціально-трудових відносин. Структура міжнародної організації праці.
21. Мотивація і стимулювання праці та їх значення в управлінні персоналом.
22. Населення як природна основа трудового потенціалу. Економічна активність населення.
23. Об'єкт, мета і завдання дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини».
24. Організаційно-економічний механізм регулювання заробітної плати.
25. Організація праці: сутність, зміст, завдання.
26. Організація преміювання персоналу: загальні вимоги, критерії ефективності.
27. Основні елементи процесу праці, їх характеристика.
28. Основні функції та роль держави у становленні досконалих соціально-трудових відносин.
29. Оцінка ефективності інвестування в людський капітал.
30. Поняття і сутність соціально-трудових відносин.
31. Почасова форма оплати праці, сфера застосування.
32. Принципи соціального партнерства. Форми та моделі соціального партнерства.
33. Проведення аудиту в сфері праці, його ефективність.
34. Профспілковий рух в Україні. Правове забезпечення діяльності професійних спілок в Україні.
35. Ринок праці: сутність, особливості та функції.
36. Роботодавці і їх роль у формуванні і розвитку соціально-трудових відносин. Об'єднання роботодавців, їх завдання, функції
37. Розвиток концепції людського капіталу. Сутність і специфіка людського капіталу.
38. Роль державної служби зайнятості у регулюванні ринку праці.
39. Сегментація ринку праці за різними ознаками.
40. Системи відрядної форми оплати праці. Порядок нарахування заробітку по кожній системі відрядної форми.
41. Способи скорочення непродуктивних витрат часу.
42. Структура колективного договору і його основні положення. Процедура підписання колективного договору, внесення змін і доповнень.
43. Сукупний та індивідуальний попит на робочу силу.
44. Сутність нормування праці та його значення.
45. Сутність продуктивності й продуктивності праці, їх значення для соціально-економічного розвитку суспільства.
46. Сутність, зміст і значення організації праці.
47. Суть та призначення тарифної системи. Елементи тарифної системи.
48. Трудовий потенціал: сутність, показники.
49. Трудові ресурси як соціально-економічна категорія. Структура трудових ресурсів.
50. Форми і системи оплати праці.
51. Форми та види безробіття.
52. Функції ринку праці.
53. Цілі та основні напрямки діяльності Міжнародної організації праці.
54. Якість робочої сили і конкурентоспроможність працівника.
55. Якість трудового життя як показник стану та розвитку соціально-трудових відносин.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях:

- вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні, семінарські та лабораторні заняття);
- метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо);
- Дослідницький метод
- Пошуковий метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Економіка праці і соціально-трудова відносини» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо.

- для модульного контролю у вигляді письмової відповіді, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.

- для підсумкового контролю проведення екзамену або заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.).

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *модульний контроль* передбачає письмове виконання різних видів контрольних завдань.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену або заліку

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Економіка праці і соціально-трудова відносини» є підсумковий контроль – екзамен.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Рекомендоване оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти:

№	Вид навчальної діяльності здобувачів вищої освіти*	Кількість балів
1.	Реферат, есе	1-5
2.	Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач	1-5
3.	Індивідуальне завдання	1-5
4.	Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
5.	Ділова гра, практичний кейс, тощо.	1-10
6.	Участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо)	1-10
7.	Модульний контроль (для денної форми здобуття освіти)	1-20
8.	Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-40

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти оцінюються за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
90-100	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання інших галузей знань, вдало наводить приклади.
82-89	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять.
75-81	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
64-74	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, проте відповідь неповна, неглибока, містить неточності, є помилки у формулюванні понять, відчуюються складнощі в застосуванні знань при наведенні прикладів.
60-63	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
35-59	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
1-34	Здобувач вищої освіти не засвоїв програмний матеріал.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для диференційованого заліку, екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для недиференційованого заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота															Самостійна робота	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2									
T	T	T	T	T	T	T	T	T	T1	T	T	T	T	T	10	40	100
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	11	12	13	14	15			
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2			
Модульний контроль 1 - 10								Модульний контроль 2 - 10									

Приклад для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Економіка праці і соціально-трудові відносини» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- робочу програму навчальної дисципліни;
- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для модульного контролю;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

Методичне забезпечення

1. Конституція України. Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>
2. Господарський кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>
3. Податковий кодекс. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>
4. Цивільний кодекс України, затверджений 16.01.2003 р. № 435-IV Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/435-15>
5. Кодекс законів про працю України, затверджений 10.12.1971 р. № 322-VIII. (зі змінами та доповненнями).
6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями).
7. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» – із

змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 21.12.2017р. № 2258-VIII. (зі змінами та доповненнями).

8. Закон України «Про зайнятість населення» № 5067-VI від 05.07.2012р.// Голос України - від 18.08.2012 - № 153-154 (зі змінами та доповненнями).

9. Закон України «Про колективні договори і угоди» № 3356-XII від 01.07.1993 р. // Голос України - від 29.07.1993р. (зі змінами та доповненнями).

10. Закон України «Про оплату праці» № 108/95-ВР від 24.03.1995р. // Голос України від 25.05.1995р. (зі змінами та доповненнями).

11. Конвенція МОП «Про сприяння зайнятості та їх захист від безробіття» № 168 від 21.06.1988 р.

12. Конвенція МОП «Про встановлення мінімальної заробітної плати з особливим урахуванням країн, що розвиваються» № 131 від 03.06.70.

13. Конвенція МОП «Про професійну орієнтацію та професійну підготовку в галузі розвитку людських ресурсів» № 142 від 23.06.75

14. Міжнародні стандарти аудиту (редакція 2014 року) I, II та III том (чинні з 01.02.2016 року), Режим доступу <http://www.ifrs.org.ua/mezhdunarodny-e-standarty-audita-msa-isa-ukrayins-ka-mova/>.

15. Національне Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Режим доступу: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/onemanuals/35131>

19. Рекомендована література

Основна

1. Економіка праці [Електронний ресурс]: навч. посіб. / Г.В. Назарова, Х.Ф. Агавердієва, Н.В. Аграмакова [та ін.]; за заг. ред. Г.В. Назарової. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 330 с.

2. Безродна С.М. Економіка праці і соціально-трудові відносини: збірник тестів і практичних завдань для студентів економічних спеціальностей / С.М. Безродна. Чернівці: ПВФК «Технодрук», 2017. 70 с.

3. Посилкіна, О.В. Економіка праці та соціально-трудові відносини навч. посіб.: практикум / О.В. Посилкіна, Ю.С. Братішко, Г.В. Кубасова. Х.: НФаУ, 2018. 215 с.

4. Єсінова Н.І. Е-83 Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч.-метод. посібник / Н.І. Єсінова. Х.: ХДУХТ, 2017. 189 с.

Допоміжна

1. Богиня Д.П., Грішнова О.А. Основи економіки праці. Навч.посіб. К.: Знання. Прес, 2002. 313 с.

2. Буряк, П.Ю. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посібник / П.Ю. Буряк, М.І. Григор'єва, В.А. Карпінський; К.: Центр навчальної літератури, 2004. 440 с.

3. Василів В.Б. Організація праці: Інтерактивний комплекс: Навч. посібник. Рівне НУВГП, 2008. 224 с.

4. Грішнова, О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник /О.А. Грішнова; К.: Знання, 2006. 559 с.

5. Дідківська Л.І., головко Л.С. Державне регулювання економіки: Навч. Посібник. К.: Знання-Прес, 2002. 214 с.

6. Єсінова, Н.І. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посібник / Н.І. Єсінова; К.: Кондор, 2004. 432 с.

7. Економіка праці й соціально-трудові відносини: Підручник/ Шкільов О.В., Барабан С.С., Ярославський В.А., Гаврилюк І.П., Балан О.Д., Ткачук В.А., Ланченко Є.О., Ібатуллін М.І., Гапоненко Н.В., Мельянова Л.В. За ред. д-ра екон. наук, проф. Шкільова О.В. К.: Четверта хвиля, 2008. 472с.

8. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник /За наук. ред. д.е.н., проф. А.М. Колота. К.: КНЕУ, 2009. 711 с.

9. Завіновська Г.Т. Економіка праці: Навч.посіб. К.: КНЕУ, 2001. 158с.

10. Лукашевич В.М. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посібник / В.М. Лукашевич. Львів: Новий світ-2000, 2004. 248 с.

11. Мерзляк А.В., Михайлов Є.П., Корецький М.Х., Михайлова О.Г. Економіка праці і соціально-трудова відносина: Навч. Пос./ Під ред. проф. Є.П. Михайлова. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 240 с.

12. Прасол, В.М. Економіка праці та соціально трудові відносина: навч. посібник / В.М. Прасол; Х.: ХНАМГ, 2007. 264 с.

15. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі інтернет

Органи державного управління і національні інститути

Офіційна сторінка Президента України www.president.gov.ua

Верховної Ради України <https://www.rada.gov.ua/>

Урядовий портал Кабінету Міністрів України www.kmu.gov.ua

Національний банк України www.bank.gov.ua

Міністерство економіки України www.me.gov.ua

Міністерство фінансів України www.minfin.gov.ua

Державна казначейська служба України <https://www.treasury.gov.ua/ua>

Державний комітет статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Державна аудиторська служба України <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>

Державна податкова служба України <https://tax.gov.ua/>

Рахункова палата України <https://rp.gov.ua>

Національні науково-дослідні інститути та центри

Національний інститут стратегічних досліджень www.niss.gov.ua

Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова www.uceps.org

Інститут економічних досліджень і політичних консультацій www.ier.kiev.ua

База українського законодавства в Інтернет www.lawukraine.com

Інститут демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України.

Режим доступу : <http://www.idss.org.ua>

Співтовариство кадровиків і спеціалістів з управління персоналом. Режим доступу : <http://hrliga.com/>

Наукові та електронні бібліотеки в Україні

Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського www.nbu.gov.ua

Національна парламентська бібліотека www.alpha.rada.kiev.ua

Електронна бібліотека Львівської комерційної академії www.dev.lac.lviv.ua/lib

Наукова бібліотека імені Максимовича www.lib-gw.univ.kiev.ua

Дніпропетровська обласна наукова бібліотека www.libr.dp.ua

Вінницька державна обласна універсальна наукова бібліотека імені К.А.Тімірязєва www.library.vinnitsa.com

Львівська електронна бібліотека імені В.Стефаніка www.lsl.lviv.ua

Одеська державна наукова бібліотека імені М.Горького www.ognb.odessa.ua

Велика економічна бібліотека www.economics.com.ua

Електронна бібліотека www.lib.com.ua

Міжнародні економічні і фінансові організації

Міжнародний валютний фонд (МВФ) (The International Monetary Fund) www.imf.org

Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР) (International Bank for Reconstruction and Development) www.worldbank.org/ibrd